

Valóra válhat az „Invented in Hungary”?

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Goreczky Péter

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. augusztus 25.

Goreczky Péter, vezető kutató, MKI**VALÓRA VÁLHAT AZ „INVENTED IN HUNGARY”?**

A digitális gazdaság legnagyobb külföldi beruházóinak továbbra is az USA vállalatai számítanak, ezért hazánknak a tudásintenzív FDI terén is érdemes törekednie arra, hogy a nyugati és a keleti vállalatok innovációs hálózataiba egyaránt be tudjon kapcsolódni. A helyi piac mérete és a támogató innovációs ökoszisztéma megléte továbbra is fontos szempontok a K+F FDI projektek helyszínválasztásánál. Ezeknek a fejlesztéseknek ugyanakkor negatív mellékhatásai is lehetnek, amelyek azonban részben kiküszöbölhetők a projekt hasznosságát figyelembe vevő, célzott befektetésösztönzési tevékenységgel.

Az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája (UNCTAD) 2025 júniusában tette közzé szokásos éves befektetési jelentését ([World Investment Report](#)), amely a 2024-es trendek felvázolása mellett az idei évre vonatkozó előrejelzéseket is tartalmaz. Az UNCTAD hagyományos módszertanon alapuló adatai több olyan torzító tényezőt tartalmaznak, amelyek miatt egy adott ország, vagy régió versenyképességének megállapítására csak korlátozottan alkalmazhatók. Mégis jellemzően az UNCTAD által közzétett számokat tekintik „hivatalos” adatoknak, ezért érdemes a magyar külgazdasági törekvések szemszögéből megvizsgálni, hogy milyen trendeket vázol fel a legfrissebb jelentés.

Hazánk gazdasági fejlődésében kiemelten fontos szerepet játszanak a közvetlen külföldi tőkeberuházások (FDI). Az elmúlt évtized FDI beáramlásának köszönhetően Magyarország megerősítette pozícióját, mint a régió egyik gyártási központja, a külföldi vállalatok fejlesztési projektjei pedig ahhoz is szükségesek, hogy a hazai gazdaság feljebb lépjen az értékláncban, és megvalósuljon a kormány „Invented in Hungary” víziója. Ebben a tekintetben pozitív fejleményként értékelhető, hogy az UNCTAD szerint a multinacionális vállalatok gyorsuló ütemben alakítják át ellátási láncukat, amely folyamat egyik nyertese - több más régió mellett – Közép-Európa. Ezzel együtt a jelentés szerint a 2025-ös évre vonatkozó globális kilátások a fokozódó kereskedelmi háború és a geopolitikai feszültségek miatt kedvezőtlennek váltak. Az év kezdeti időszakából származó adatok ugyanis rekord alacsony felvásárlási és zöldmezős

aktivitást mutattak. Ugyanakkor a digitális gazdaságnak minden esélye meg van arra, hogy idén is vonzó FDI célpont maradjon. Magyarország szemszögéből ennek azért van jelentősége, mivel az értékláncban való feljebb lépést szolgáló fejlesztések jelentős része valamilyen módon köthető a K+F tevékenységhez, illetve a digitális gazdasághoz. A potenciált mutatja, hogy ez utóbbiban a zöldmezős FDI csaknem háromszorosára nőtt 2020 óta. A kínai Big Tech terjeszkedése ellenére ugyanakkor a fejlődő világban a digitális gazdaság legnagyobb külföldi beruházóinak továbbra is az USA vállalatai számítanak, ezért hazánknak a tudásintenzív FDI terén is érdemes törekednie arra, hogy a nyugati és a keleti vállalatok innovációs hálózataiba egyaránt be tudjon kapcsolódni. A nagyhatalmi versengés, a geopolitikai feszültség növekedése és a technológiai *decoupling* ugyanakkor potenciális veszélyt jelent erre a vízióra nézve.

Ahhoz, hogy hazánk sikeresen versenyezzen a high-tech és tudásintenzív beruházások elnyerésért, elsőként azzal kell tisztában lenni, milyen szempontok vezérlik a vállalatokat a helyszínválasztásban. A World Investment Report szerint a projektek „krémje” továbbra is azokban az országokban valósul meg, amelyek olyan támogató, innovációs ökoszisztémát építenek ki, amely magában foglalja a magasan képzett munkaerőt, a szellemi tulajdonjogok megfelelő védelmét és az adatbiztonságot. A felsorolást ugyanakkor érdemes még néhány szemponttal kiegészíteni, amelyek a magyar külgazdasági törekvések szempontjából is megfontolandóak. A kutatás-fejlesztési beruházások esetében általánosságban elmondható, hogy szintén fontos mozgatórugó a helyi piac mérete, a tudományos infrastruktúra, illetve más cégek és állami tudásközpontok közelsége. A munkaerő költsége elsősorban a kevésbé különlegesnek számító, „rutinszerű” K+F-tevékenységek esetén szerepel az elsődleges döntési szempontok között.

Az adaptív jellegű kutatás-fejlesztési feladatok esetén a beruházási döntéseket elsősorban a keresleti tényezők befolyásolják. A helyszínválasztásban ilyenkor a földrajzi elhelyezkedés játszik meghatározó szerepet, mivel lényeges, hogy a tevékenység az annak révén létrejövő termékeket és technológiákat elsőként alkalmazó vásárlókhöz közeli telephelyen történjen. Az innovatívabb jellegű, új technológiák és termékek létrehozására irányuló kutatás-fejlesztés esetében a döntési tényezők inkább azt tükrözik, hogy a helyszín által kínált lehetőségek mennyire vannak összhangban a tervezett tevékenységgel. Ebben az esetben meghatározó az adott ország technológiai infrastruktúrája és innovációs ökoszisztémája. Szintén lényegesek a helyi leányvállalat képességei és potenciálja, mivel a beruházási projektek elnyeréséért gyakran versenyt

folytatnak a multinacionális cég különböző országokban működő leányvállalatai. Ez a magas hozzáadott értékű beruházások elnyeréséért folyó belső versengés egyre intenzívebb lett az elmúlt években, ahogy a globális innovációs hálózatok érettebbé váltak, és mind több helyszín érte el azt a technológiai és infrastrukturális színvonalat, amely a kutatás-fejlesztési létesítmények telepítéséhez szükséges. A K+F-intenzív beruházások elnyerésére törekvő kormányoknak célszerű a rendelkezésre álló eszközökkel támogatni ebben a helyi leányvállalat vezetését.

Az „Invented in Hungary” vízió megvalósulásához ugyanakkor nem csupán a hazai innovációs rendszer erősítésére lesz szükség, hanem a befektetésösztönzés célzottabbá tételére is. Az egyes K+F-beruházási projektek értéke között ugyanis különbség van. Magyarországon jelenleg a „K+F” kifejezést sokan egyfajta varázsigeként használják, amikor FDI-beáramlásról van szó, és minden ilyen jellegű projekt elnyerése automatikusan jelentős sikerként van elkönyvelve. A K+F vonatkozású FDI-projekteknek ugyanakkor negatív mellékhatásai is lehetnek a fogadó ország gazdaságára nézve. A beruházást végrehajtó multinacionális vállalatok magas fizetés és karrierlehetőség felkínálása révén rendszerint magukhoz vonzzák a legjobb mérnököket és tudósokat. A helyi vállalatok és kutatóintézetek számára csak a maradék szakember állomány lesz elérhető, akiknek a szakmai tudása sok esetben alacsonyabb színvonalú. Előfordulhat, hogy a multinacionális vállalat olyan területre összpontosítja a K+F-tevékenységét, amely az adott ország gazdasága szempontjából kevés jelentőséggel bír, és így más, hasznosabb területektől von el technológiai és humán erőforrásokat. Végül pedig kockázatot jelenthet az is, ha a multinacionális vállalat beruházása révén létrejövő K+F-központ egy zárt egységként működik, alacsony szintű tudástranszfer mellett, alig kapcsolódva a helyi szereplőkhöz. Ezek a lehetséges negatív mellékhatások részben kiküszöbölhetők, ha a nemzeti befektetésösztönzés célzottan, egy adott projekt hasznosságát és az iparág relevanciáját figyelembe véve ad támogatási ajánlatot a cégek részére. Ebben példa lehet hazánk számára Írország, ahol a nemzeti beruházásösztönzést mindig is az üzleti logikát követő, célzott marketingmunka, illetve a jövő technológiáit és képességeit fejlesztő vállalatokra való összpontosítás jellemezte. Az írországi innovációs központok sokszor kis vállalati K+F-egységekből nőttek ki, amelyek tevékenysége folyamatosan bővült az évek során. Az ország vezetése ezt felismerve támogatta a helyi leányvállalatokat abban, hogy rálépjenek erre az útra.

Végezetül fontos hangsúlyozni, hogy a multinacionális cégek mellett a magyar kis- és közepes vállalatok innovációs tevékenységének az ösztönzése sem szorulhat háttérbe. Az FDI pozitív hatásainak tovagyrúzését biztosító abszorpciós kapacitás része a pezsgő, innovatív légkört teremtő kis- és középvrállalatok jelenléte. Ilyen ökoszisztémák pedig rendszerint olyan helyszíneken fejlődnek ki, ahol kialakultak azok a terek és csatornák, amelyek segítik az ötletek, a tudás és a tapasztalatok áramlását, ahol a vállalkozói szemlélet megbecsült érték, és támogató háló segíti az innovatív ötletek átültetését a valóságba.